

„Változó Föld, változó társadalom, változó ismeretszerzés” című konferencia Egerben

2009. október 15-17. között rendezvénytársorozattal ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját az Eszterházy Károly Főiskola Földrajz Tanszéke. A rendezvények társszervezője a tanszék munkatársai által alapított *Agria Geografia* a Földrajz Oktatásáért, Kutatásáért és Alkalmazásáért Közhasznú Alapítvány volt.

15-én ünnepség nyitotta meg a háromnapos programot. Tanszékünk múltjának, jelenének és jövőbeni terveinek rövid ismertetésével kezdődött a műsor (történetünket részletesen a jubileumra megjelent, Pajtókné Tari Ilona által szerkesztett *Ünnepi almanach* mutatja be). Ezután a Főiskola és a Természettudományi Kar prominensei, valamint a földrajztudomány jeles képviselői köszöntötték az „ünnepeltet”, majd virtuálisan bejártuk a Földet, utazásunkhoz vizuálisan a kontinensek csodálatos fotói, audiálisan pedig az *Agria Voces* együttes gondosan válogatott zeneszámai biztosították a megfelelő hangulatot.

A köszöntőt a *Változásban a földrajztanítás* című kiállítás megnyitása követte, amelyet Ütőné Visi Judit, az alkotók egyike ismertetett. A vitrinekben található tankönyvek, munkafüzetek, atlaszok az általános és középiskolai földrajzoktatás taneszközeinek az elmúlt 30-40 évben lezajlott tartalmi és módszertani változásait mutatják be, a falakon pedig a Főegyházmegyei Könyvtár földrajzi vonatkozású relikviáinak másolatai láthatók, amelyek szemléltetik, hogyan bővültek földrajzi, térképészeti és csillagászati tudományos ismereteink.

Az ünnepségsorozat központi rendezvénye a 16-ai *Változó Föld, változó társadalom, változó ismeretszerzés* című tudományos konferencia volt. A rendezvény házigazdája, Pajtókné Tari Ilona tanszékvezető asszony köszöntőjében felvetette, hogy leáldozni látszik a csak egy dologhoz értő specialisták korszaka. A munkaerőpiac hektikus ingadozásai miatt csak a széles ismeretekkel bíró, azokat életük során akár többször is teljes váltással megújítani tudó szakemberek lesznek sikeresek.

Ezután a délelőtti programban öt plenáris előadást hallgathattunk meg. Szabó Mária (ELTE) az energiatermeléssel és felhasználással kapcsolatos főbb tájváltoztatásokat elemezte konkrét példák segítségével, s hangsúlyozta az EU-szintű együttműködés szükségességét a tájrombolás megelőzésére. Lóczy Dénes (PTE) a globális éghajlatváltozás egyik legsúlyosabb hatásáról, a vízhiányról tartott előadást, bemutatva annak a gazdasági növekedéssel, az élelmiszerellátással, a biodiverzitással, az egészségüggyel és a társadalmi stabilitással, biztonsággal való összefüggéseit. Süli-Zakar István (DE) a határon átnyúló kapcsolatok 20. századi átalakulását és jelenlegi helyzetét vizsgálta Kelet-Közép-Európában, s prezentálta a Debrecen-Nagyvárad eurometropolisszal kapcsolatos legújabb kutatási eredményeket. Kovács Zoltán (FKI, SZTE) előadása is Kelet-Közép-Európába kalauzolta a hallgatóságot: az államszocializmus összeomlása utáni urbanizációs folyamat legfontosabb jellemzőit elemezte, s kiemelte a városhálózat gyors ütemű belső differenciálódását. Bernek Ágnes (ZsKF) egy napi aktualitásokkal is bíró témával, a globális pénzügyi válság kialakulásával és következményeivel foglalkozott, hangsúlyozva, hogy szinte bizonyosan egy új világgazdasági korszak határán állunk.

A délutáni munka négy szekcióban folytatódott. A *Természetföldrajzi tendenciák* című szekció tíz előadásának többsége két nagyobb tematikai csomópont, a klímával, időjárással, valamint a földtannal kapcsolatos kutatások köré szerveződött, de ismereteket szerezhettünk olyan átfogó témáról, mint a korszerű természetföldrajzi kutatás irányai, vagy a speciális jellegűek közül a Lascaux-i barlang kálváriája.

A *Társadalomföldrajzi tendenciák* című szekcióban bemutatott tizenegy prezentáció hagyományosnak tekinthető témákat (pl.: humán erőforrás, vonzáskörzet vizsgálata, vagy – genius loci – szőlővel, borral kapcsolatos előadások), valamint hazánkban még viszonylag új kutatási irányzatokat (pl.: városimázs, kriminálgeográfia) egyaránt képviselt.

A *terület- és településfejlesztés anomáliái* című szekcióban kilenc előadást hallhattak az érdeklődők, amelyek többek között a turizmus európai tendenciáival és hazai szerepével, a LEADER-programmal, a magyar-szlovák határmenti kapcsolatok új jelenségeivel, a városfejlesztés magdeburgi példájával vagy az északkelet-magyarországi periférikus településekkel ismertettek meg.

A legnépesebbnek tizenhárom előadásával az *Új utakon az ismeretszerzés – új eszközök a földrajztanításban* című szekció bizonyult. A hallgatóság a prezentációk segítségével az átalakuló, a változó világ kihívásaihoz alkalmazkodni kívánó földrajzoktatás és ismeretterjesztés új eszközeivel, módszereivel, gyakorlataival ismerkedhetett meg. Az előadók legújabb kutatási eredményeinek bemutatása után közvetlenül lehetőség nyílt hozzászólásokra, s ezzel legtöbbször éltek is a kollégák, gyakran igen élénk szakmai vita bontakozott ki egy-egy előadás kapcsán. A résztvevők a konferencia zárásaként a Szépasszony-völgyben elköltött közös vacsora mellett folytathatták az eszmecserét.

Az előadásokon elhangzott, illetve beküldött ötvenöt tanulmányt a konferenciára megjelentetett, Pajtókné Tari Ilona és Tóth Antal szerkesztette 460 oldalas kötet tartalmazza. Az előadások többsége pdf-formátumban megtekinthető a konferencia honlapján (<http://valtozofold.ektf.hu>).

A konferencia résztvevői szombaton Dávid Árpád hozzáértő, utánozhatatlan stílusú vezetésével Eger környéki terepbejáráson vettek részt. Első megállónk Egerszalókon volt, ahol a Közép-Európában egyedülálló „sódomb”-ot (valójában csipkézett, fehér édesvízi mészkő-képződményt) tekintettük meg, és az antropogén tájformálásra láttunk egy (egyelőre?) nem túl esztétikus példát. Következő megállónk Demjénben, az ország legújabban feltárt gyógyvizére épített, római kori hangulatot idéző gyógyfürdő volt, de időhiányában sajnálatos módon nem volt alkalmunk kipróbálni az egészségturizmust szolgáló létesítmény medencéit, élményelemeit. Szomolyán először a riolittufába vájt barlanglakásokról, majd kisebb túra után az ugyancsak híres kaptárkövekről, s a rajtuk található rejtélyes fülkékről hallottunk előadásokat. A terepbejárás Noszvajon végződött, ahol pincelátogatáson vettünk részt, azután fehér asztalok mellett kóstoltuk meg a hegy levét, s értékeltük a három nap tapasztalatait. Az igen pozitív visszajelzések hatására a tanszéki kollektíva úgy döntött, hogy hagyományt teremtve két évente újból megrendezi a konferenciát. 2011-ben (vissza)várjuk Társaságunk tagjait is!

A Társaságot érintő hír, hogy a konferencia alkalmat teremtett az Eger-Mátravidéki Osztály tisztújító gyűlésére is. A helyszínen lévő társasági tagok szavazata alapján a Választmány elé az a javaslat kerül beterjesztésre, hogy az Osztály neve a jövőben Eger-Bükkvidéki legyen, az elnöki teendőket Dávid Árpád, a titkári funkciót pedig Tóth Antal, az EKF Földrajz Tanszékének főiskolai docensei lássák el.

Tóth Antal, Eger